

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Освітня програма	3291 Теорія, історія української мови та компаративістика
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	3291
Назва ОП	Теорія, історія української мови та компаративістика
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.01 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Суховій Оксана Олександрівна, Попович Анжеліка Станіславівна, Москальчук Ганна Олексіївна, Іванова Ірина Борисівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.02.2021 р. – 19.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	blob:https://office.naq.gov.ua/b958341d-f332-4871-8928-16501bf0be3a
Програма візиту експертної групи	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-34-06/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitno-naukovykh-prohram

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження про ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» – позитивне. ОП є комплексною, логічною та системною. Кафедра загального та слов'янського мовознавства та загалом Національний університет «Києво-Могилянська академія» має багаторічну практику підготовки філологів-мовознавців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Потужний викладацький склад і міцні традиції, що склалися у ЗВО та на факультеті гуманітарних наук, сприяють якійсь підготовці магістрів, котрі зацікавлені у навчанні, у отриманні фундаментальних фахових знань та навичок, поважають і цінують спеціальність, мають реалізовані практичні кейси, наукові досягнення. Керівництво НаУКМА і роботодавці зацікавлені у подальшому розвитку ОП. Для цього в університеті створено достатньо необхідних умов. НПП склад бере активну участь в успішному створенні та реалізації цієї освітньої програми. Очевидним є те, що зміст ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» вибудовувався багато років на ґрунті значного науково-дослідного набутку працівників факультету, з урахуванням новаторських підходів та впровадження передового світового досвіду. До формування та успішної реалізації програми докладено багато зусиль: забезпечено високу якість реалізації цієї ОП, запроваджено політику академічної доброчесності налагоджено міцні та постійні зв'язки зі стейкхолдерами, де є конкретні результати плідної співпраці. У цілому ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» відповідає всім критеріям якості, має багато сильних сторін і комплексно впроваджує позитивні практики, окремі з яких мають інноваційний характер.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

На основі довготривалої успішної практики підготовки в ЗВО здобувачів освіти за спеціальністю 035 «Філологія» виникла та здійснюється ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика». НаУКМА має розгалужену мережу партнерів, налагоджена співпраця з роботодавцями. Якісній підготовці магістрів сприяє активна позиція ЗВО щодо участі в науково-дослідницьких проєктах. Усі складові освітньої програми мають чітке галузеве спрямування, сфокусовані на конкурентоспроможності. Зміст ОП є цілісною та добре структурованою системою, ОП має багато сильних сторін і впроваджує комплекс позитивних практик, окремі з яких є інноваційними за характером. Визначено чіткість, прозорість «Правил прийому до НаУКМА у 2021 році» їх удоступнення на офіційному вебсайті ЗВО; відсутність дискримінаційних положень, відкритість ЗВО; урахування особливостей ОП. Чіткість, зрозумілість визнання результатів навчання, зокрема під час академічної мобільності. Добір нетрадиційних форм організації освітнього процесу та активних методів навчання, їх увідповіднення із студентоцентрованим підходом, принципами академічної свободи. Регулярність опитувань здобувачів щодо задоволення змістовим і методичним наповненням ОК, коригування освітнього процесу. Наявність варіативності вибору для студентів. Тривала практика вільного вибору ОК здобувачами вищої освіти. Поінформованість здобувачів вищої освіти про особливості ОП, її цілі, зміст і ПРН. Залучення здобувачів вищої освіти до наукової роботи. Широке ознайомлення учасників освітнього процесу із можливостями міжнародного обміну. Форма атестації здобувачів відповідає Стандарту вищої освіти. Учасники освітнього процесу достатньо поінформовані про форми контрольних заходів та критерії оцінювання. Усі форми контролю описано у відповідних документах, які є доступними на сайті факультету та кафедри, кожен здобувач складає присягу студента. На ОП систематично проводяться ректорські контрольні роботи. Політика, стандарти щодо академічної доброчесності – на високому (взірцевому) рівні. Усі кваліфікаційні роботи та статті здобувачів проходять безоплатну перевірку на антиплагіат за системою UNICHECK. На ОП порушень не зафіксовано. Освітній процес на ОП забезпечує потужний викладацький склад. Кафедри зацікавлені у виховуванні власних кадрів. Освітній процес відбувається за тісного взаємозв'язку між кафедрами та роботодавцями, часто випускники ОП і самі стають роботодавцями. Викладачі постійно підвищують свою кваліфікацію. Розвиток викладацької майстерності активно заохочується, мотивується і стимулюється. ЕГ констатує створення належної матеріально-технічної бази в ЗВО, надання безкоштовного доступу до інформаційних джерел, забезпечення рівних можливостей отримання освіти всім здобувачам, запобігання конфліктних ситуацій. ЗВО активно співпрацює з роботодавцями та випускниками, залучає їх до провадження освітньої діяльності та удосконалення ОП. Усю потрібну інформацію розміщено на сайті університету у вільному доступі.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Зниження попиту на ОП потребує визначення чіткої політики її позиціонування на ринку освітніх послуг. Зокрема, при формуванні цілей і ПРН доцільно більше акцентувати увагу на практичній складовій, імплементації цифрових інновацій. Доцільно оптимізувати перелік вибіркових професійних компонентів ОП із залученням сучасних практик роботи з текстом, настанов інформаційної безпеки та з урахуванням профілю ЗВО. Усе це має активізувати потенціальних здобувачів освіти на цій ОП, надасть можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Неврахування в «Правилах прийому до НаУКМА у 2021 році» додаткових показників конкурсного відбору для вступників на здобуття освітнього ступеня «магістр». Відсутність на ОП зарахувань результатів, отриманих за програмами академічної мобільності та в неформальній освіті; наявність на сайті НаУКМА вартості навчання за 2020 р. Рекомендовано передбачити в правилах прийому на навчання для вступників на здобуття освітнього ступеня «магістр» нарахування додаткових балів, зокрема за галузеві досягнення тощо; проводити активну роз'яснювальну роботу з-поміж здобувачів про можливості програм академічної мобільності й неформальної освіти; подавати на офіційному сайті НаУКМА актуальну вартість за навчання. ЕГ рекомендує ознайомлювати здобувачів вищої освіти з особливостями й змістовим наповненням вибіркових ОК за допомогою коротких анотацій, укладання силабусів вибіркових навчальних дисциплін. Недостатня активність у програмах академічної мобільності, рекомендуємо за активізувати здобувачів вищої освіти та НПП у програмах академічної

мобільності. ЕГ визначає повну відповідність ОП вимогам Критерію 5.. Викладач на ОП (проф. Ф. Туранли), курс «Основи етнолінгвістики» за фахом є істориком, тому рекомендуємо дати можливість підвищувати фахову кваліфікацію в галузі лінгвістики. Недостатні умови для потреб маломобільних груп населення. Радимо посилити роботу над адаптацією інфраструктури та освітнього середовища ЗВО для осіб з особливими освітніми потребами. Опитування здобувачів, яке проводить Центр забезпечення якості освіти НаУКМА стосується якості викладання і якості навчальних курсів і не містить питань, які б стосувалися якості ОП та освітнього процесу за нею в цілому. Доступ до результатів опитування має обмежена кількість представників адміністративного персоналу ЗВО, у результаті чого здобувачі не можуть прослідкувати, які з їхніх зауважень та побажань враховано. Рекомендуємо розширити анкету для здобувачів, щоб вона стосувалася оцінки освітнього процесу в цілому, а також регулярно ознайомлювати здобувачів з результатами таких опитувань. У розділі «Громадське обговорення проєктів освітніх програм» розміщено проєкт ОП, зазначено електронну адресу для зауважень та пропозицій та кінцеву дату обговорення. Разом з тим ЕГ рекомендує оприлюднювати для громадського обговорення також таблицю отриманих пропозицій від стейкхолдерів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Заявлена ОП має чітко сформульовані цілі, що спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців у мовознавчій царині, спеціалістів, що володіють фундаментальними знаннями та мають практичні навички. Ця позиція цілком відповідає освітній місії ЗВО, яка представлена в Стратегії розвитку НаУКМА (<https://cutt.ly/uls5L6p> (затверджено на Конференції трудового колективу 28 сесія від 15.08.2015 р. протокол № 29), Статуті НаУКМА погодженого за поданням Вченої ради Академічною конференцією університету НаУКМА Протокол № 31 від 24.07.2016 р. (<https://cutt.ly/kls5Uan>) (наказ МОН України від 21.12.2016 р. № 1589). Основні цілі ОП загалом визначені Стратегією розвитку НаУКМА та спрямовані на формування творчої особистості, науковця-дослідника вищої кваліфікації з великим інтелектуальним потенціалом та інноваційними підходами до освітнього процесу. Такій концепції сприяють спрямованість ОП на забезпечення високої якості освітнього процесу, активна інтеграція української освіти та науки в європейський та світовий простір. На зустрічах ЕГ з керівництвом Університету, гарантом ОП та НПП було продемонстроване розуміння значення, унікальності та перспектив розвитку ОП, що корелюють з напрямками реалізації стратегії НаУКМА та відповідають освітній місії університету. На основі представлених вище фактів та доказів можна зробити висновок, що цілі ОП відповідають місії та стратегії, представлених НаУКМА, вони є реалістичними та актуальними, відомими в академічній та зовнішній площинах діяльності Університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час зустрічей ЕГ з розробниками ОП та стейкхолдерами було з'ясовано, що інтереси та побажання стейкхолдерів постійно вивчають та враховують. Гарант ОП та інші розробники програми зазначили, що багаторічна історія успішної практики підготовки магістрів за спеціальністю 035 Філологія, ґрунтується на постійному вдосконаленні цілей ОП та ПРН, задля цього вивчається досвід роботи європейських університетів з аналогічними ОП. Під час проведення співбесід ЕГ зі студентами, НПП та роботодавцями було зафіксовано факти долучення усіх цих категорій стейкхолдерів до обговорення та вдосконалення ОП. Усі вони зазначили, що або були безпосередньо присутні на засіданнях кафедр, вносили свої пропозиції викладачам кафедр - усе це було представлено до обговорення на відповідних засіданнях, або на відкритому засіданні кафедри загального та словянського мовознавства (www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn/kafedra-movoznavstva). Факти участі академічної спільноти та потенційних роботодавців в формуванні цілей та програмних результатів навчання ОП підтверджено на онлайн-зустрічах зі стейкхолдерами, а саме Надутенко Маргаритою (к.ф.н., науковий співробітник Українського мовно-інформаційного фонду НАН) та Суховець Юлією (головний редактор Видавничого дому "Києво-Могилянська академія"), також активну участь в розробці ОП взяв С. Вербич (представник Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН). На зустрічі зі здобувачами освіти було встановлено, що вони загалом схвалюють зміст і структуру ОП та можуть впливати на зміни в ОП. Гарант ОП має постійну можливість отримувати інформацію про професійні запити, позицію та потреби зацікавлених сторін, оскільки є членом редакційних колегій наукових журналів та бере участь у багатьох дослідницьких проєктах. Здобувачі освіти, як було з'ясовано на зустрічі з відповідною фокус-

групою, залучаються до процесу оновлення ОП шляхом обговорення програмних результатів навчання з викладачами та гарантом, зокрема на засіданнях кафедри загального та слов'янського мовознавства (Протокол № 10 від 18.12.20 р. (www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn/kafedra-movoznavstva)). Таким чином, ЕГ може засвідчити, що всі категорії стейкхолдерів дійсно залучені до формування змісту ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика», а пропозиції враховано в оновленій та оприлюдненій ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У ході опрацювання змісту ОП та силabusів навчальних дисциплін ЕГ установила, що ОП в цілому враховує галузевий контекст та тенденції розвитку спеціальності. Сучасні підходи до формування фахівця в галузі 03 Гуманітарні науки було враховано у викладанні низки ОК: «Актуальні питання сучасної лінгвістики», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Методологія наукових досліджень» (ПРН), «Основи етнолінгвістики». Відповідно до тенденцій розвитку спеціальності 035 Філологія відбувається формування програмних результатів навчання, зокрема, щодо використання вітчизняного та закордонного досвіду (ПРН2), виявлення міждисциплінарних зв'язків власне філологічних дисциплін з іншими гуманітарними предметами (соціологією, історією, етнологією тощо) (ПРН 3, ПРН 17). У ОП забезпечене галузеве спрямування та враховано тенденції розвитку спеціальності 035 Філологія, цьому сприяють такі вибіркові компоненти, як-от “Комунікативна лінгвістика”, “Лінгвістика дискурсу та PR-маніпуляційний вплив: спецсемінар”, оскільки вони визначають тенденції до міждисциплінарного підходу в сучасних лінгвістичних дослідженнях та навчають фаховій експертизі в просторі інформаційних війн тощо. Формуванню ПРН 9 сприяє “Соціолінгвістика”, яка підкріплює ідею престижності державної мови, унікальності української мови та особливостей її функціонування та поширення в різних сферах життя, прогнозуванням багатьох політичних загроз, що використовуються є в публічному просторі України. При проведенні порівняльного аналізу двох навчальних планів – попереднього (b3537e8e-b2e6-4f5a-8770-d7a13c39dcd6) й оновленого (09b7a753-21ab-4d1d-9828-123b21f2b79c) ЕГ установила, що розробники ОП урахували тенденції розвитку спеціальності: було внесено корекції до корпусу дисциплін вільного вибору студента (У програмі 2021 внесено “Лінгвістику трансферу культур”, “Турецьку мову” замість “Давньогрецька мова” та “Хорватська мова”). Під час порівняння ОП 2016(c4249dd2-0a45-4e64-8748-e35e6fe71aa6) та ОП 2020 (50582626-8d7a-47ed-9e37-6c498b4ef8fd) ЕГ визначила, що були доповнені загальні та фахові компетентності, удосконалено окремі ПРН, внесено корективи до корпусу ОК, як-от: збільшення попиту на переклад, аналіз і коментування фахової і науково-популярної літератури зумовило переведення до нормативних компонент ОК “Лінгвістичний аналіз тексту”; введено до комплексу таких вибіркових дисциплін «Переклад наукових текстів: спецсемінар», «Лінгвістика дискурсу та PR-маніпуляційний вплив: спецсемінар», «Теорія та практика аргументації: спецсемінар», «Психолінгвістика». Отже, НаУКМА показав чітке розуміння тенденцій розвитку спеціальності 035 Філологія, її галузевого контексту, а також вимоги до фахівців-мовознавців другого (магістерського) рівня на сучасному ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти другого рівня за спеціальністю 035 Філологія відсутній, але експертною групою визначено, що низкою нормативних положень НаУКМА: Статут НаУКМА (<https://cutt.ly/kls5Uan>), Концепція забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/Tls61gl>), Концепція внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання (<https://cutt.ly/Tls61gl>), Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/sldqOKp>) врегульовано цю позицію. Освітньо-професійна програма «Теорія, історія української мови та компаративістика» в редакції 2020 р. (50582626-8d7a-47ed-9e37-6c498b4ef8fd), затверджена Вченою радою НаУКМА (протокол № 23 від 30 грудня 2020 року) та відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 “Філологія” галузі знань 03 “Гуманітарні науки” для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого Міністерством освіти і науки України (наказ №869 від 20.06.2019 р.).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» реалізується в НаУКМА на базі довготривалої успішної практики підготовки в ЗВО здобувачів освіти за спеціальністю 035 Філологія, є цілісною та добре структурованою системою. ЗВО активно залучає до співпраці стейкхолдерів, академічну спільноту провідні українські та зарубіжні ЗВО. Усе це позитивно впливає на формування та вдосконалення цілей і програмних результатів, навчання здобувачів за ОП. Якісній підготовці магістрів сприяє активна позиція ЗВО щодо участі в науково-дослідницьких проєктах, науково-практичних конференціях та програмах обміну. Усі складові освітньої програми мають чітке галузеве спрямування, загалом сфокусовані на формуванні конкурентоспроможного випускника.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Зниження попиту на освітню програму у 2020/2021 н. р. (Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП та набір на ОП) потребує визначення чіткої політики її позиціонування на ринку освітніх послуг. Зокрема, при формуванні цілей і програмних результатів навчання доцільно більше акцентувати увагу на практичній складовій ОП з урахуванням галузевого (історія української мови, компаративістика) спрямування та імплементації цифрових інновацій мовознавчої сфери; враховувати передовий досвід і кращі практики реалізації аналогічних ОП в закордонних ЗВО, зокрема, варто звернути увагу на зарубіжні розвідки в цій галузі (The National Education Association (NEA)). Це сприятиме конкурентоспроможності ОП серед потенційних магістрів. Доцільно оптимізувати перелік вибіркового професійних компонентів ОП із залученням сучасних практик роботи з текстом, настанов інформаційної безпеки та з урахуванням профілю ЗВО (наприклад, з орієнтацією на лідерство на рівні світової науки, запровадження оптимального співвідношення фундаментальних і прикладних досліджень тощо).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» спеціальності 035 «Філологія» у цілому відповідає вимогам Критерію 1. Зазначені недоліки не є критичними та можуть бути вирішені в процесі здійснення організаційних заходів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Експертна група проаналізувала ОП, затверджену Вченою радою НаУКМА (Протокол №23 від 30 грудня 2020 р.), дані про самооцінювання ОП (www.ukma.edu.ua/dmdocuments/ONP_35_MOVA_2020_new.pdf) та навчальний план 2020/2021 н. р., затверджений протоколом Вченої ради № 4 та встановила, що обсяг освітньої складової ОП становить 120 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам організації другого (магістерського рівня) вищої освіти стаття 5 Закону України «Про вищу освіту» №848-VIII від 26.11.2015 року та корелює із обсягом кредитів, зазначеним у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського рівня) вищої освіти (наказ МОН України № 871 від 20.06.2019 р.).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст аналізованої ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» має чітку структуру. Компоненти освітньої програми логічно пов'язані між собою і передбачають формування загальних і фахових компетентностей, дають можливість їх реалізації здобувачам вищої освіти. Експертна група підтверджує взаємопов'язаність освітніх компонентів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП 2020 р. (www.ukma.edu.ua/dmdocuments/ONP_35_MOVA_2020_new.pdf) зорієнтований на предметну область спеціальності 035 Філологія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Для реалізації цілей програми до неї включено ОК, спрямовані на формування компетентностей мовознавця-практика («Слов'янська мова (болгарська)», «Комп'ютерна лінгвістика», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Переклад наукових текстів: спецсеминар»), знань і вмінь дослідника та науковця («Науково-дослідний семінар», «Методологія наукових досліджень», «Актуальні питання сучасної лінгвістики»). Філологічний складник підготовки магістра за

спеціальністю 035 Філологія формують «Проблемні питання синтаксису української мови», «Лексико-семантична система української мови», корпус дисциплін з вивчення іноземних мов, «Проміжні рівні мовної системи» тощо. В ОП 2020/2021 навчального року компоненти, спрямовані на здобуття знань зі спеціальності складають 24 кредити, вони забезпечують набуття компетенцій з універсальних навичок фахівця мовознавчої галузі. Експертній групі було надано для ознайомлення індивідуальні плани 5-ти здобувачів (office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/3012), що показали обов'язкове включення в індивідуальні навчальні плани магістрантів дисциплін вільного вибору. Індивідуальна траєкторія навчання магістрів також засвідчено різними фокус-групами ЗВО на зустрічі з ЕГ. ЕГ дійшла висновку, що обов'язкові компоненти ОП в їх теоретичній та практичній реалізації засвідчують безпосередній зв'язок зі спеціальністю та забезпечують належну підготовку фахівців.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Аналіз ОП показав, що у її структурі передбачено необхідну кількість кредитів, для дисциплін вільного вибору здобувачів, вона складає 35 кредитів ЄКТС (42 %). Це створює можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії на аналізованій ОП. Процес вибору дисциплін врегульований в ЗВО Стратегією розвитку НаУКМА на 2015-2025 р.р. (Конференція трудового колективу 28 сесія від 15.08.2015 р. протокол № 29 (<https://cutt.ly/uls5L6p>)); Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА наказ № 299 від 06.07.2018 р. (<https://cutt.ly/sldqOKp>) та Порядком запису студентів на вибіркові дисципліни за допомогою системи автоматизованого запису (<https://cutt.ly/sldqjwW>) наказ № 109 від 07.03.2018 р). Концепція забезпечення якості освіти, ОНП, силабуси щодо ОС «Магістр» спеціальності 035 «Філологія» з характеристикою компетенцій та ПРН, які вони забезпечують, оприлюднено на сторінці сайту кафедри ЗВО (www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn/kafedra-movoznavstva). Загалом щодо вибірових навчальних дисциплін та практики на ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» запропоновано такі вибіркові ОК: «Болгарська мова», «Турецька мова», «Критичне читання», «Лінгвістика трансферу культур», «Чеська мова», «Німецька мова», то вони відповідають траєкторії навчання магістрантів. ЕГ встановила під час он-лайн зустрічі зі здобувачами вищої освіти та на резервній зустрічі причини вибору даних дисциплін. Запропонований пакет вибору дисциплін має певні обмеження, зокрема, остаточний вибір робить більшість, меншість має доєднатись за відсутністю альтернативи, а також пропонуване не завжди надає достатню перспективу обрати дисципліну з урахуванням кращих пропозицій на ринку праці. Індивідуальна траєкторія навчання магістрантів відображена в індивідуальних навчальних планах (5 планів було надано експертам для ознайомлення).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів освіти унормована в ЗВО Положенням про практику студентів НаУКМА (наказ № 669 від 17.11.2011 р.). ОП (www.ukma.edu.ua/dmdocuments/ONP_35_MOVA_2020_new.pdf) передбачено здобуття практичних компетентностей (ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8) за допомогою практичної складової ОК (педагогічна практика) складає 3 кредити. Зустрічі з фокус-групою студентів (2-4 курси), викладачами та запрошеними роботодавцями (Надутенко М., співробітник Українського мовно-інформаційного фонду НАН, Євдокімова А. Інститут книги), переконали ЕГ у задоволеності компетентностями, набутими під час практичної підготовки. ЕГ ознайомилась з відгуками роботодавців (Суховець Ю., головний редактор Видавничого дому «Києво-Могилянська академія»; Голобородька К. декан українського мовно-літературного факультету ХНПУ ім. Г. Сковороди та ін. (office.naqa.gov.ua/v1/form-se/3012/view)), де здобувачі ОП планують працювати у майбутньому та здійснювали практичну підготовку з урахуванням карантинних умов. Отже, зміст практичної підготовки дозволяє здобути компетентності, необхідні для ефективної професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

У межах ОП здобувачі мають можливість набуття соціальних навичок (soft skills). Здобувачі та НПП підтвердили інформацію, надану у відомостях СО про те, що певні «Soft skills» формуються в межах навчальних дисциплін. Зокрема, таких, як «Лінгвістика дискурсу та ПР-маніпуляційний вплив», «Соціолінгвістика», «Комунікативна лінгвістика», «Психолінгвістика», «Актуальні питання сучасної лінгвістики» зміст цих ОК вибудовується на міждисциплінарній основі. Завдяки цьому формуються навички міждисциплінарної наукової комунікації, грамотного ведення дискусії та комплексне бачення проблеми/ситуації. Розвитку соціальних навичок магістрів сприяє НПП, гарант ОП. Під час он-лайн зустрічі НПП та здобувачі освіти на цій програмі надали приклади спільної роботи, коли у процесі спільної науково-дослідницької діяльності розвиваються різні соціальні навички. Отже, у змісті ОП передбачена можливість формування соціальних навичок, які відповідають заявленим програмним цілям.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній, однак задля визначення програмних результатів навчання враховуються вимоги до кваліфікаційного рівня магістра за Національною рамкою кваліфікацій (НРК), який уможливить надання професійної кваліфікації здобувачам вищої освіти аналізованої освітньої програми.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану 2020/2021 н.р. та силабусів свідчить про те, що обсяг навантаження для окремої ОК складається з аудиторних годин (лекцій, семінарських (практичних) занять, консультацій), самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін. ЕГ встановило, що обсяг ОП та її окремих освітніх компонентів, у цілому, відповідає нормативним вимогам та цілям ОП та може забезпечувати досягнення програмних результатів навчання. Обсяг навчального навантаження студентів складають аудиторний фонд, самостійну роботу та становить загалом 3600 год. (сукупно 120 кредитів ЄКТС). Нормативні навчальні дисципліни 1950 год., вибіркові навчальні дисципліни та практика 1050 год., атестація складає 600 год. Аудиторне навантаження студентів знаходиться у співвідношенні 34 % до 66 % (самостійна робота). Магістранти достатньо забезпечені навчально-методичними виданнями для успішного здійснення самостійної роботи. Експертна комісія не виявила жодних скарг щодо співвідношення обсягу освітніх компонентів ОП та фактичного навантаження здобувачів. Тому запропонований освітньою програмою баланс аудиторного й самостійного навантаження здобувачів вищої освіти, на думку експертів, цілком достатній для реалізації програмних результатів навчання в підготовці висококваліфікованих фахівців.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти на ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика», що акредитується, не здійснюються.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг ОП та окремих ОК (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) повністю відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження. Зміст ОП має достатньо чітку структуру; освітні компоненти програми становлять взаємопов'язану та логічну систему, у сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 035 «Філологія». У цілому ОП відповідає всім критеріям якості. Вона має багато сильних сторін і впроваджує комплекс позитивних практик, окремі з яких є інноваційними за характером.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Через зменшення кількості здобувачів освіти на ОП у 2020/2021 н.р. рекомендуємо в широкому освітньому просторі здійснювати заходи з презентації потенціалу ОП, додати до переліку вибіркового дисциплін для здобувачів освіти більше таких, що забезпечують інформаційну та цифрову грамотність та визначають тенденції ринку праці; задовольняють запити, продиктовані специфікою сучасної глобальної освіти. Усе це має активізувати потенціальних здобувачів освіти на цій ОП, надасть здобувачам ширші можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи сильні сторони ОП 035 «Філологія», узгодженість за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.4 та 2.5, керуючись принципом урахування контексту та підходом, орієнтованим на удосконалення, освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими. Зазначені недоліки і слабкі сторони можуть бути швидко усунуті в процесі здійснення організаційно-процедурних заходів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

«Правила прийому до НаУКМА у 2021 році» затверджено вченою радою 24.12.2020 р. (протокол №22), введено в дію наказом НаУКМА від 28.12.2020 р. №516. Вони оприлюднені на офіційному сайті закладу в розділі «Абітурієнту-2021» (<https://cutt.ly/NlnbUFB>). На сторінці «Вступ до НаУКМА» (<https://vstup.ukma.edu.ua/pryjmalna-komisiya/>) наявні окремі рекомендації для вступників освітнього ступеня «магістр», які містять правила прийому, етапи вступу на навчання, інновації вступу 2021, перелік спеціальностей, обсяги держзамовлення, програми вступних випробувань, вартість навчання на 2020-2021 н.р., перелік документів, які необхідно надіслати для дистанційного реєстрування на єдиний вступний іспит з іноземної мови, докладні пояснення про подання заяви на участь у конкурсному відборі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра та про перелік документів, які треба подати в приймальну комісію на виконання вимог для зарахування. Вступникам надано додаткову інформацію щодо наявності стипендій від грантодавців для навчання в НаУКМА, можливостей отримання податкової знижки на навчання, реквізитів для здійснення оплати на контракт. Правила прийому є чіткими й зрозумілими, розрахованими на потенційних вступників та їхніх батьків. Вони не містять дискримінаційних положень, зокрема обмежень і привілеїв щодо доступу на ОП. Вступна кампанія в НаУКМА є відкритою, що підтверджується наявністю в Правилах прийому розділу XV «Забезпечення відкритості та прозорості під час проведення прийому до НаУКМА» (с. 44-45), у якому визначено право представників ЗМІ бути присутніми на засіданні приймальної комісії. Порядок акредитації журналістів визначено в додатку 9 «Порядок акредитації преси в НаУКМА» (<https://cutt.ly/tlblrID>). Право спостерігати за роботою приймальної комісії мають громадські організації через звернення до МОН України. Водночас у «Правилах прийому до НаУКМА у 2021 році» подано вартість навчання за 2020 р. (наказ №159 від 01.07.2020 р., <https://cutt.ly/zlbyYji>), хоча п. 11 розділу 3 («Джерела фінансування здобуття вищої освіти») «Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році» (наказ МОН України №1274 від 15.10.2020 р., зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09.12.2020р. за №1225/35508) передбачає необхідність установавання вартості навчання відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 3.03.2020 р. №191. Рекомендовано НаУКМА оновити правила прийому й подати вартість навчання на 2021 рік. Під час вступу на здобуття освітнього ступеня «магістр» у процесі визначення конкурсного балу відповідно до «Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році» (наказ МОН України №1274 від 15.10.2020 р., с. 37) можливим є врахування додаткових балів за інші показники. Однак в «Правилах прийому до НаУКМА у 2021 році» не передбачено нарахування вступникам додаткових балів, зокрема за диплом призера всеукраїнських фахових олімпіад і конкурсів студентських наукових робіт, опубліковані статті за обраною спеціальністю тощо.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на навчання за ОП передбачено складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови, а також фахового вступного випробування. Програма фахового вступного випробування для здобуття ступеня магістра за ОП на основі ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста розміщена на офіційному сайті НаУКМА (<https://cutt.ly/1lnbavq>), схвалена вченою радою факультету гуманітарних наук (протокол №2 від 21.01.2020 р.) та затверджена в.о. президента НаУКМА 18.02.2020 р. На момент акредитації на сайті НаУКМА розміщено програму вступних випробувань 2020 р., адже відповідно до «Правил прийому до НаУКМА у 2021 році» (с. 26) вона має оприлюднюватися не пізніше ніж за три місяці до початку прийому документів. Це у відповідності з нормативними документами МОН України (наказ МОН України №1274 від 15.10.2020 р.). Фахове вступне випробування у формі письмового екзамену передбачає з'ясування рівня професійних вхідних компетентностей, теоретичних знань і практичних навичок із базових мовознавчих дисциплін, зокрема української мови (фонетика, лексика, морфологія, синтаксис), історії української та інших слов'янських мов (історичної граматики, історії української літературної мови, старослов'янської мови), вступу до мовознавства й загального мовознавства та визначення готовності вступників до засвоєння ОП магістерського рівня. У програмі подано зразок білету й зазначено тривалість випробування. Складником програми є література для підготовки та чіткі критерії оцінювання (с. 6-10). У програмі зазначено умови, що сприятимуть зниженню оцінки: «Низький рівень грамотності може вплинути на оцінку фахового випробування, а саме на її зниження від одного до п'яти балів» (с. 10), відтак звернено увагу на рівень грамотності вступників, що повною мірою відповідає специфіці ОП. Про врахування особливостей ОП свідчить визначення вагового коефіцієнта вступних випробувань: єдиний вступний іспит або вступне випробування з іноземної мови (англійська/німецька/французька/іспанська) – 0,3; фахове вступне випробування – 0,7. (<https://cutt.ly/1bznRY>). Отже, вимоги до вступників відповідають визначеній меті формування контингенту здобувачів за ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА», наказ №216 від 13.05.2019 р. (<https://cutt.ly/pls72NR>, с. 17), «Порядком визнання в НаУКМА здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти», наказ №190 від 24.04.2017 р. (<https://cutt.ly/rldqwsP>), «Положенням про порядок участі у програмах міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти», наказ №289 від 10.09.2020 р. (<https://cutt.ly/oldw42B>). У зазначених документах визначено умови зарахування дисциплін, а також прописано процедуру визнання документів та перевірку їх автентичності, установлення еквівалентності, оцінку кваліфікації, умови визначення рівноцінності академічних та / або професійних прав, умови ухвалення рішення тощо. У НаУКМА функціює «Положення про сертифікатні програми в НаУКМА» (наказ №227 від 17.05.2019 р. (<file:///C:/Users/Admin/Downloads/nakaz227.pdf>)). Зокрема, на 2020-2021 навчальний рік здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти запропоновано такі: «Теорія і практика зв'язків з громадськістю (Public Relations)», «Зелений бізнес», «Антикорупційні міждисциплінарні студії», «Політичні технології у виборчих кампаніях», «Аналіз даних», «Основи громадського здоров'я». Перелік програм та їх описи (навчальні програми, анотації, профілі) подано на офіційному сайті НаУКМА (<https://cutt.ly/ilnnt7M>). Під час онлайн-зустрічей випускники (К. Близнюк) підтвердили, що вони володіють інформацією про наявність сертифікатних програм. Однак практики опанування сертифікатних програм під час реалізації ОП не виявлено. Правила визнання результатів навчання є чіткими й зрозумілими, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні, вони удоступнені на офіційному сайті НаУКМА в розділі «Нормативні документи» (<https://cutt.ly/BlnvAX7>). Під час інтерв'ювання здобувачі стверджували, що вони не зацікавлені в програмах академічної мобільності. На ОП не було випадків визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У НаУКМА зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, урегульовано «Положенням про порядок та процедуру визнання в Національному університеті "Києво-Могилянська академія" результатів навчання, здобутих через неформальну або інформальну освіту, наказ №530 від 30.12.2020 р. (<https://cutt.ly/1ldwHwI>). Визнання можливе для результатів, що співвідносяться / відповідають переліку загальних або професійних компетентностей відповідної ОП. Для ОП магістрів кількість кредитів не може перевищувати шести. Результати навчання можуть бути просто перезарахованими або може проводитися додаткова атестація. За процедурою здобувач пише заяву на ім'я декана факультету не менше ніж за 30 календарних днів до початку семестру, додає визначені положенням документи, декан створює комісію, яка визначає можливості визнання результатів навчання, форми й терміни атестації. У разі атестації здобувачеві надають програму з переліком питань, його підготовка може тривати до 10 робочих днів. Відомості про зарахування результатів навчання вносяться до навчальної картки здобувача, якщо ОК немає в ОП, то створюється картка в АСУ НП «Оптіма». У положенні прописана процедура апеляційної скарги. На онлайн-зустрічах здобувачі підтвердили обізнаність із «Положенням про порядок та процедуру визнання в Національному університеті "Києво-Могилянська академія", однак прикладів практичного застосування вищезазначених правил на ОП не було (положення затверджене в грудні 2020 р.).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткість, прозорість і зрозумілість «Правил прийому до НаУКМА у 2021 році» для всіх зацікавлених сторін та їх удоступнення на офіційному вебсайті ЗВО; наявність окремих рекомендацій і докладних пояснень для вступників освітнього ступеня «магістр»; наявність додаткової інформації для вступників щодо можливостей отримання стипендій від грантодавців для навчання в НаУКМА й отримання податкової знижки на навчання; відсутність дискримінаційних положень, зокрема обмежень і привілеїв щодо доступу до ОП; відкритість ЗВО, зокрема визначення можливостей для представників засобів масової інформації та громадських активістів спостерігати за перебігом вступної кампанії; урахування під час вступу особливостей ОП (з'ясування рівня професійних вхідних компетентностей, теоретичних знань і практичних навичок із базових мовознавчих дисциплін; визначення готовності вступників до засвоєння ОП; доцільне визначення вагового коефіцієнта вступних випробувань). Чіткість, зрозумілість і дотримання на практиці правил визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, неформальної або інформальної освіти; наявність нормативних документів, що повною мірою врегульовують ці процеси; обізнаність здобувачів вищої освіти із відповідними положеннями НаУКМА.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Неврахування в «Правилах прийому до НаУКМА у 2021 році» додаткових показників конкурсного відбору для вступників на здобуття освітнього ступеня «магістр». Відсутність на ОП зарахувань результатів, отриманих здобувачами вищої освіти за програмами академічної мобільності та в неформальній освіті. Наявність на офіційному сайті НаУКМА вартості навчання за 2020 р. Рекомендації: Передбачити в правилах прийому на навчання для вступників на здобуття освітнього ступеня «магістр» нарахування додаткових балів, зокрема за диплом призера всеукраїнських фахових олімпіад, конкурсів студентських наукових робіт, опубліковані наукові статті за обраною спеціальністю тощо. Проводити активну роз'яснювальну роботу з-поміж здобувачів вищої освіти про можливості програм академічної мобільності й неформальної освіти; організувати зустрічі зі студентами, які брали участь у програмах академічної мобільності. Подавати на офіційному сайті НаУКМА актуальну вартість за навчання в закладі вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до ОП і визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та в процесі неформальної освіти, є чіткими, зрозумілими й прозорими. ОП відповідає Критерію 3, проте містить несуттєві недоліки, які можна усунути в процесі її подальшої реалізації.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Основні форми організації освітнього процесу в НаУКМА визначено в «Положенні про організацію освітнього процесу в НаУКМА» (<https://cutt.ly/pls72NR>, с. 9-14). Дистанційне навчання у ЗВО організоване відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»» (<https://cutt.ly/Lldwv8e>). У процесі організації освітнього процесу на ОП практикується проведення виїзних занять (Український мовно-інформаційний фонд НАН України та ін.), що підтвердили під час зустрічей студенти, випускники та представник роботодавців (М. Надутенко). Методи навчання й викладання в НаУКМА сприяють досягненню мети ОП і ПРН й увідповіднюються з вимогам студентоцентрованого підходу й принципами академічної свободи. Перевага надається використанню диспутів, самооцінювання, збору й опрацюванню мовного дослідницького матеріалу, обговоренням за моделлю проблемно-орієнтованого навчання, Наприклад, проведення демонстраційних занять (ОК «Проміжні рівні мовної системи») та ін. Методи спрямовані на формування критичного мислення здобувачів та їхньої лінгвокреативності. Для визначення якості викладання навчальних дисциплін тричі на рік проводиться опитування здобувачів (<https://cutt.ly/PlnMLbo>). ЕГ ознайомили із анкетами в процесі зустрічей у режимі реального часу (через демонстрацію екрану). У НаУКМА варіативність зrealізовується на різних рівнях – пропонує вибору між усною відповіддю й письмовою, часу виконання завдань, вибору під час роботи з лекцією (між переглядом відео чи читанням тексту), вибору форми виконання завдання (постер, презентація, відео) та складання іспитів, вибору теми кваліфікаційної роботи й керівника тощо. Під час співбесіди здобувачі вищої освіти й випускники ОП (О.Степурко, О.Сідак, В.Коропецька, К.Близнюк, Ю.Суховерхів) підтвердили це. До того ж вони зазначали, що форми проведення занять і методи відповідали їхнім очікуванням і задовольняли їхні потреби. Респонденти на зустрічах стверджували, що їм надають право обирати певні форми виконання завдань, а побажання щодо використання або заміни методів і прийомів на семінарських заняттях, які вони висловлюють під час анкетування, завжди враховуються. У НаУКМА існує тривала практика вільного вибору ОК. Запис здобувачів на вибіркові дисципліни та його коригування для формування індивідуального плану здійснюються відповідно до Порядку запису студентів на вибіркові дисципліни за допомогою системи автоматизованого запису (наказ №109 від 07.03.2018 р., <https://cutt.ly/Wln74iL>). На сайті кафедри загального та слов'янського мовознавства виставлено короткі анотації вибіркових курсів (<https://cutt.ly/uln6Mnw>). Однак для докладного ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями вибіркової дисципліни варто пропонувати їм силабуси вибіркових ОК. У процесі вибору ОК здобувачі проходять три етапи через систему САЗ 2.0. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти було підтверджено, що вони обізнані з можливостями вибору ОК та успішно зrealізовують це право.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

У НаУКМА інформують здобувачів вищої освіти про особливості ОП, її цілі, зміст і ПРН на спільній організаційній зустрічі здобувачів вищої освіти, гаранта ОП, науково-педагогічних працівників, адміністрацією факультету гуманітарних наук, завідувачем кафедри загального та слов'янського мовознавства. Відповідно до «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА (наказ №216 від 13.05.2019 р.; <https://cutt.ly/pls72NR>, с. 5-6) навчально-методичне забезпечення дисципліни укладає науково-педагогічний працівник і схвалює кафедрою. Складником навчально-методичного забезпечення є робочий тематичний план або силабус, який базується на робочій програмі дисципліни. Здобувачі поінформовані через силабус про порядок й критерії оцінювання різних видів освітньої діяльності. Силабуси розташовано на освітній інституційній електронній платформі DistEdu (керівник Центру електронної освіти Подденежний О. продемонстрував під час онлайн-зустрічей) та на сайті кафедри загального та слов'янського мовознавства (<https://cutt.ly/Rlmwps6> <https://cutt.ly/Rlmwps6>). Інформація є доступною для здобувачів вищої освіти, зрозумілою й актуальною. Силабуси затверджено на засіданні кафедри загального і слов'янського мовознавства до початку навчального року (протокол №1 від 31.08.2020 р.). У НаУКМА наявні рекомендації щодо адаптування силабусів для навчання в дистанційних умовах (<https://cutt.ly/LlmtweY>). Силабуси складаються із загальної інформації про ОК, анотації, мети й завдань курсу, результатів навчання, методів викладання і форм оцінювання, змісту курсу, тематичного плану (теми лекцій, практичних занять), форм та методів контролю, виду підсумкового контролю, питань до екзамену, критеріїв оцінювання, політики доброчесності, рекомендованих джерел. Наприклад, у силабусі ОК «Зіставне мовознавство» (file:///C:/Users/Admin/Downloads/Силабус_2_Зіставне_мовознавство.pdf) прописано чіткі умови визначення навчального рейтингу, вимоги і критерії оцінювання із дисципліни, порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS, політика доброчесності. Викладачі під час вступних занять із навчальних дисциплін ознайомлюють здобувачів вищої освіти зі змістом ОК, очікуваними результатами й критеріями оцінювання, що підтвердили здобувачі вищої освіти, зокрема В.Коропецька.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За результатами фокус груп із гарантом ОП, здобувачами, випускниками ЕГ засвідчує, що в НаУКМА під час реалізації ОП надається можливість магістрам поєднувати навчання й дослідження. Цей процес різномірний – читання спеціальних ОК, використання форм навчання й дослідницьких методів і прийомів, апробування досліджень через участь здобувачів у наукових заходах різних рівнів, підготовка до друку наукових статей, написання й захист кваліфікаційних робіт та ін. Під час вивчення ОК «Методологія наукових досліджень» здобувачі навчаються застосовувати сучасні лінгвістичні методики й технології для успішного здійснення професійної діяльності й забезпечення якості лінгвістичного дослідження; обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу; презентувати результати свого дослідження науковій спільноті тощо. Мета ОК «Науково-дослідний семінар» – навчити студентів орієнтуватися у сучасних лінгвістичних теоріях і свідомо обирати наукову парадигму, що відповідає інтересам у написанні магістерської роботи. Підсумок курсу – уміння писати, структурувати та оформляти власні наукові дослідження, а також творче усвідомлення сутності й перспектив подальшого розвитку дослідницьких напрямів, які характеризують сучасну лінгвістичну науку. Практикується проведення виїзних занять. Здобувачі беруть участь у наукових конференціях, готують до друку наукові статті, пишуть кваліфікаційну роботу, самостійно обираючи теми відповідно до власних наукових уподобань. Здобувачі залучені до наукової роботи відповідно до наукових інтересів фахової кафедри Подибуємо практику спільних наукових проєктів науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти за ОП (О.Народовська, наук. керівник – А.Личук, <https://cutt.ly/wza41nh>; О.Сідак, наук. керівник – Н.Ясакова, <https://cutt.ly/Eza7ZP2>). Здобувачі апробують дослідження під час Української наукової конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Мовний простір слов'янського світу». Так, упродовж 2016-2018 рр. вийшли друком тези за матеріалами конференції, які завантажуються до інституційного репозитарія наукових матеріалів еКМАІR (<https://cutt.ly/yaabrKS>). Теми кваліфікаційних робіт є сучасними та відповідають науковим інтересам викладачів: В.Коропецька «Евфемізми в публіцистичному стилі: прагмалінгвістичний аспект» (керівник – С.Куранова), Гордієвська Г. «Лексичний мінімум української мови в умовах вивчення її як іноземної» (керівник – А.Лучик). Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти передбачають перевірку рівня оволодіння методикою наукових досліджень та експерименту. Відповідно до «Положення про кваліфікаційну/магістерську роботу студента НаУКМА» (наказ №95 від 02.03.2020 р., <https://cutt.ly/pldwODd>, с. 5) теми можуть змінюватися й коригуватися, здобувачі мають право обирати наукового керівника та порушувати питання про його зміну. Під час онлайн-зустрічей здобувачі та випускники (В.Коропецька, О.Степурко, О.Сідак) це підтвердили.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення навчально-методичного забезпечення ОК здійснюється відповідно до «Концепції внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання» (наказ №107 від 05.03.2018 р., с. 4) та «Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти Національного університету «Киево-Могилянська академія» (наказ №299 від 06.07.2018 р., с. 3, 9). Навчально-методичні матеріали ОК повсякчас удосконалюються та приводяться у відповідність до європейських стандартів, а також регулярно переглядаються. Питання, пов'язані з переглядом (оновленням та вдосконаленням) ОК розглядаються щонайменше один раз на рік на засіданнях кафедри загального та слов'янського мовознавства, вченої ради факультету гуманітарних наук та вченої ради НаУКМА. Оновлення ОК відбувається щодо змістового наповнення (урахування сучасних досягнень мовознавчої науки), осучаснення

рекомендованої літератури та застосування інноваційних методів і технологій навчання. Зокрема, ОК «Актуальні питання сучасної лінгвістики» витлумачує питання зміни наукових парадигм, формує уявлення про комунікативно-функційну, когнітивну парадигми в лінгвістиці, про генеративний напрям у лінгвістиці: витоки, мета, завдання, основні положення, когнітивні аспекти в лінгвістиці: основні поняття, розвиток когнітивної лінгвістики в Україні. З-поміж рекомендованої літератури цього ОК – найновіші видання 2017, 2020 рр. В ОП 2020 р. (blob:https://office.naqa.gov.ua/1881a10d-873f-41b8-baea-7022d97f510c) відбулося оновлення навчального контенту. Здобувача вищої освіти запропоновано для вивчення такі актуальні ОК, як комп'ютерна лінгвістика, комунікативна лінгвістика, лінгвістика дискурсу та PR-маніпуляційний вплив, цифрові технології у лінгвістичних дослідженнях, психолінгвістика, друга іноземна мова (іспанська), слов'янська мова (болгарська) тощо. Оновлення ОК відбувається щодо змістового наповнення (урахування сучасних досягнень мовознавчої науки), осучаснення рекомендованої літератури та застосування інноваційних методів і технологій навчання. Зокрема, ОК «Актуальні питання сучасної лінгвістики» витлумачує актуальні сьогодні питання зміни наукових парадигм, формує уявлення про такі сучасні напрями лінгвістики, як комунікативно-функційна, когнітивна, генеративна тощо. З-поміж рекомендованої літератури цього ОК – найновіші видання 2017, 2020 рр. Оновлення змісту освіти відбувається після стажувань науково-педагогічних працівників (наприклад, введення до ОП дисципліни «Болгарська мова»), участі в наукових конференціях (додавання до тематичних планів ОК найновіших надбань лінгвістичної науки), аналізу побажань і зауважень стейкхолдерів. Зазначені факти оновлення ОП та окремих ОК підтверджено в процесі онлайн-зустрічей (Є.Ящук, Я.Перехожук, М.Заліпа, О.Сідак, О.Степурко, В.Коропецька). Здобувачі вищої освіти стверджували про внесення змін в ОП після проведення анкетування та співбесід із викладачами певної навчальної дисципліни.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація в НаУКМА увідповіднюється з «Положенням про порядок участі у програмах міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти» (наказ №289 від 10.09.2020 р., <https://cutt.ly/XlmbZuL>), «Концепцією внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання» (наказ №107 від 05.03.2018 р.). Академічна мобільність здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до двосторонніх угод між НаУКМА та партнерськими університетами, за програмою Erasmus+KA 1 InternationalCreditMobility та іншими проектами. Студенти ознайомлюються з можливостями академічної мобільності на сторінці відділу міжнародного співробітництва (<https://dfc.ukma.edu.ua/>), через фейсбук-сторінку відділу (<https://cutt.ly/olmmabD>), де запропоновано програми мобільності для студентів і викладачів, міжнародні проекти, міжнародні літні програми, нові грантові можливості тощо. У 2018 р. було створено Комітет Вченої ради НаУКМА з інтернаціоналізації, з 2005 р. НаУКМА є членом Асоціації Європейських Університетів (EUA) (<http://www.eua.be>). У процесі інтерв'ювання здобувачів вищої освіти (О.Сідак, В.Коропецька, М.Заліпа) підтвердили свою поінформованість щодо можливостей міжнародного обміну. Інтернаціоналізація ОП передусім визначається її змістовим наповненням і спрямуванням на компаративістичні мовознавчі аспекти. В ОП наявні ОК, які передбачають вивчення питань, пов'язаних із набутками світового мовознавства («Порівняльна граматики слов'янських мов», «Зіставне мовознавство»). У списках літератури фіксуємо іншомовні джерела (ОК «Соціолінгвістика», «Науково-дослідний семінар», «Проміжні рівні мовної системи», «Морфологічні категорії української мови» та інші). Передбачено вивчення англійської та болгарської мов, у ОП 2021 р. – іспанської мови. НаУКМА створює умови для мобільності викладачів і здобувачів вищої освіти. Так, К.Близнюк має сертифікати від Ягеллонського Університету в Кракові (2016 р.), Академії ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Літня школа польської мови і культури, 2017 р.), доцент Куранова С. та професор Зернецький П. – члени Міжнародної Комісії з лінгвістики дискурсу Міжнародного комітету славистів ЮНЕСКО, доцент Непоп-Айдачич Л. – член Міжнародної Комісії з етнолінгвістики при Міжнародному комітеті славистів ЮНЕСКО та авторського колективу «Словника народних стереотипів і символів» (Університет Марії Складовської-Кюрі в м. Люблін, Польща). Стаття здобувача вищої освіти Сідак О. «Фонетичні особливості мовлення дітей дошкільного віку» надрукована в українсько-польській студентській монографії «Мова, культура, література у спектрі сучасних українознавчих досліджень» (Uniwersytet Warszawski, 2020 р.). Знання, вміння та досвід, які науково-педагогічні працівники набувають під час академічної мобільності, зреалізуються в змістовому й методичному наповненні навчальних дисциплін ОП. Однак до академічної мобільності варто долучати більшу кількість здобувачів вищої освіти й науково-педагогічних працівників.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Добір нетрадиційних форм організації освітнього процесу та активних методів навчання й викладання та їх увідповіднення із сучасними вимогами студентоцентрованого підходу і принципами академічної свободи. Регулярність опитувань здобувачів вищої освіти щодо задоволення змістовим і методичним наповненням ОК та обов'язкове коригування освітнього процесу через урахування пропозицій студентів. Відповідність форм проведення занять та дібраних методів і прийомів навчання очікуванням здобувачів вищої освіти. Тяглість традицій вільного вибору ОК здобувачами вищої освіти. Наявність варіативності вибору для здобувачів вищої освіти (методів, способів виконання й репрезентації завдань, тем кваліфікаційних робіт, форм складання іспитів, видів залікової роботи тощо). Підтверджена поінформованість здобувачів вищої освіти про особливості ОП, її цілі, зміст і ПРН. Різномірні аспекти поєднання навчання й дослідження (читання спеціальних ОК, використання форм навчання й дослідницьких методів і прийомів, апробування досліджень через участь здобувачів у наукових заходах різних

рівнів, підготовка до друку наукових статей, написання й захист кваліфікаційних робіт та ін.) . Залучення здобувачів вищої освіти до наукової роботи відповідно до наукових інтересів науково-педагогічних працівників фахової кафедри. Повсякчасне оновлення ОП щодо змістового наповнення (урахування сучасних досягнень мовознавчої науки), осучаснення рекомендованої літератури, застосування інноваційних методів і технологій навчання тощо. Віддзеркалення інтернаціоналізації ОП в її змістовому наповненні та спрямуванні на компаративістичні мовознавчі аспекти. Інформування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників про можливості міжнародного обміну НаУКМА та створення ЗВО відповідних умов для мобільності студентів і викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з більшістю вибіркового ОК за допомогою коротких анотацій. Недостатня активність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників у програмах академічної мобільності. Рекомендації: Для ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями й змістовим наповненням вибіркового ОК укладати силабуси вибіркового навчальних дисциплін. Зактивізувати академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на сильні сторони ОП та подані рекомендації щодо її покращення визначено, що ОП за критерієм 4 відповідає рівню В, а виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основними документами, які регулюють контроль та оцінку знань студентів у НаУКМА, є Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/pls72NR>), положення «Критерії Оцінювання знань студентів» (<https://cutt.ly/ols6HKa>), Положення про рейтингову систему...(<https://cutt.ly/Hls63LB>), Положення про магістерську роботу (<https://cutt.ly/pldwODd>), Положення про ректорські контрольні роботи (<https://cutt.ly/nls56bj>) та зміни до нього (<https://cutt.ly/sls6j74>), а також, у зв'язку з пандемією у світі, Положення про дистанційне навчання (<https://cutt.ly/Lldwv8e>). Критерії оцінювання усіх видів контролю (первинного, поточного, підсумкового) та всіх його форм (тести, письмові завдання, презентації, есе, контрольні роботи, індивідуальні проекти тощо) чіткі і зрозумілі. Кожен викладач зобов'язаний двічі за семестр інформувати здобувачів про результати поточного оцінювання. Під час зустрічей з фокус-групами ЕГ з'ясувала, що всі учасники освітнього процесу достатньо поінформовані про форми контрольних заходів та критерії оцінювання. Так, магістрантка 2 року навчання В.Коропецька повідомила, що до кожної дисципліни є силабус, у якому чітко прописано контроль, який буде здійснено протягом викладання дисципліни; бали, які можна отримати за підсумкові роботи, семінарські заняття чи індивідуальну роботу; студенти одержують силабуси на початку викладання кожної дисципліни. Магістрантка 1 року навчання О.Сідак повідомила, що у виші існує право вибору форми іспиту: деякі викладачі запитують, які є пропозиції у студентів щодо форми проведення іспиту. Переважно іспити відбуваються усно, особливо під час дистанційного навчання. Індивідуальні проекти теж можуть бути формою заліку. Так, магістрантка 2 курсу В.Коропецька сказала, що минулого триместру був курс «Комунікативна лінгвістика», завданням для проекту було обрати будь-яку комунікативну ситуацію і проаналізувати її щодо різних параметрів. Часто є список готових тем, але студенти можуть і самі обирати. Такі проекти можуть бути представлені на заліку, за це одержують заліковий бал. ЕГ переконалася, що такі форми оцінювання передбачені Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/pls72NR>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Формою атестації здобувачів даної ОП, визначеною Стандартом вищої освіти для здобувачів ступеня «магістр» спеціальності 035 «Філологія», затвердженим наказом МОН України № 871 від 20.06.2019 (<https://cutt.ly/4ljLvIJ>), є

захист кваліфікаційної роботи (після повного виконання навчального плану за ОП), який відбувається прилюдно, відкрито і гласно. Призначення голів екзаменаційних комісій відповідної ОП, порядок її створення, вимоги щодо кількісного та якісного складу, графік роботи, вимоги до звітної документації визначені Положенням про порядок створення, організацію і роботу екзаменаційної комісії в НаУКМА (<https://cutt.ly/2ldqipj>). ЕГ опрацювала відповідні документи і встановила, що вони цілком відповідають Стандартові вищої освіти. Захист кваліфікаційної роботи регламентує Положення про магістерську роботу (<https://cutt.ly/pldwODd>). Обов'язковою передумовою для захисту є перевірка кваліфікаційної роботи на антиплагіат за системою UNICHECK. Теми магістерських робіт оновлюються щороку (як зазначила випускниця цієї ОП і вже викладачка К.Близнюк, додаються ті, проблематика яких видається перспективною; вилучаються ті, які вже обрали чи захистили здобувачі. Кожен викладач пропонує зміни). Здобувачі, випускники та викладачі підтвердили, що теми можуть бути обговорені і скориговані керівником і студентом. Випускниці ОП Ю.Суховець, О.Далебіга, К.Близнюк повідомили, що вони самі обирали тему, але з тих наукових проблем, які входять до кола зацікавлень наукового керівника, наприклад, концепти, різні групи лексики тощо). Наукові керівники намагаються заохотити, допомогти, надають усіляку консультативну підтримку в написанні магістерських робіт

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні документи, які регулюють контроль та оцінку знань студентів у НаУКМА, названо в пункті 5.1. ЕГ встановила, що правила проведення контрольних заходів у документах викладено чітко, конкретно, розроблено механізми донесення цих правил до учасників освітнього процесу. ЕГ під час зустрічей з фокус-групами не встановила випадків повторного проходження здобувачами ОП контрольних заходів. К.Демченко, член студколегії НаУКМА від факультету гуманітарних наук повідомив ЕГ про процедури та приклади запобігання та врегулювання конфліктів інтересів: у випадку, якщо студент буде не задоволений оцінкою чи іншою ситуацією, він має право подати заяву до деканату та до органів студентської колегії НаУКМА, такі заяви мають бути розглянуті на відповідних засіданнях і за ними мають бути прийняті рішення. Однак на акредитованій ОП таких випадків не було. Є.Ящук, представник Вченої ради від студентства, щодо вирішення конфліктних ситуацій та запобігання їм поінформував ЕГ, що в НаУКМА немає одного централізованого каналу для збирання інформації про проблемні ситуації з оцінюванням або іншими конфліктними ситуаціями, але є кілька різних каналів, напр., Телеграмний бот, куди будь-хто може подавати інформацію і розраховувати на допомогу. ЕГ поставила запитання щодо ректорських контрольних робіт. Декан факультету гуманітарних наук М.Ткачук сказала, що такі роботи проводяться систематично, а їх результати обговорюються на кафедрах та в Центрі якості освіти. Завкафедри С.Куранова повідомила, що це форма контролю після завершення нормативного курсу на з'ясування залишкових знань, тобто чи збігається оцінка за курс з оцінкою за залишкові знання. Наприклад, на акредитованій ОП однією з останніх були ректорські контрольні роботи за курсами «Актуальні питання сучасної лінгвістики» та «Методології наукових досліджень». Перевірки показали, що оцінки збігаються. Відповідно до Положення, ректорські контрольні роботи проводять у наступному семестрі, після завершення нормативного курсу, а їх результати враховуються при формуванні загальної рейтингової оцінки студента. Студент не може без поважної причини (медична довідка) не з'явитися на ректорську контрольну (<https://cutt.ly/nls56bj>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика академічної доброчесності – одна з яскравих рис НаУКМА, її засаднича цінність. В.о. президента НаУКМА Т.Ярошенко повідомила членам ЕГ, що саме їхній виш стояв біля витоків формування засад академічної доброчесності. Випускник НаУКМА М.Мінаков, кандидат філософських наук, розробив перший в Україні документ, який мав початкову назву Положення про запобігання плагіату, ще на поч. 2000-их рр., зараз це вже четверта чи п'ята редакція, чинний документ має назву Положення про академічну доброчесність (<https://cutt.ly/bldqWZH>). Воно базується на Законі про освіту й увібрало в себе кращі університетські практики світу та України. Усі без винятку кваліфікаційні роботи перевіряють на наявність запозичень, як і всі статті з 17 наукових журналів і всі дисертації. На акредитованій ОП випадків плагіату не засвідчено. Університет працює не на покарання і не на вилучення; з першого року навчання студенти чують, що таке плагіат, що таке фальсифікація, що таке запозичення; у курсі «Вступ до могилянських студій» цьому питанню приділено значну частину часу. Кожен здобувач НаУКМА складає присягу, яка зберігається в особовій справі, і знає про особисту відповідальність за порушення АД. Є.Ящук, представник Вченої ради від студентства, поінформував ЕГ, що з переходом до дистанційного навчання викладачі запобігають можливому списуванню, обмежуючи час або даючи такі завдання, які потребують обґрунтування думки, а не використання фактологічної інформації. К.Демченко, член студколегії НаУКМА від факультету гуманітарних наук зазначив, що, відповідно до ст. 40 Закону про освіту, студентство має бути представлене у комісії з питань АД. Випадків порушення АД на ОП не було (це стосується як плагіату, так і списування на іспитах). За умови виникнення подібних ситуацій передбачені відповідні процедури, аж до відрахування. Магістрантка М.Заліпа розповіла, що про АД зі студентами викладачі починали розмовляти ще з 1

курсу, було прочитано курс із науково-критичного письма, на якому розглядали різні типи джерел і пояснювали, яким із них можна довіряти, а яким – ні. Усі курсові роботи проходили перевірку на антиплагіат. Політика АД поширюється й на написання рефератів. Випадок виявлення плагиату в дисертації (поза межами НаУКМА) викладачі обговорювали зі студентами як нонсенс і в аудиторії, і поза нею. Усі фокус-групи зазначили, що порушень процедури дотримання академічної доброчесності на ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Атестація здобувачів відбувається відповідно до Стандарту вищої освіти для здобувачів ступеня «магістр» спеціальності 035 «Філологія». Усі учасники освітнього процесу достатньо поінформовані про форми контрольних заходів та критерії оцінювання. Усі форми контролю описано у відповідних документах, на початку курсу та перед підсумковим контролем викладачі нагадують про них; документи доступні на сайті та на кафедрі для ознайомлення, кожен здобувач складає присягу, яка зберігається в особовій справі. На ОП систематично проводяться ректорські контрольні роботи, які передбачають перевірку залишкових знань та об'єктивність оцінювання студентів. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності – на високому (взірцевому) рівні. Усі кваліфікаційні роботи та статті здобувачів проходять безоплатну перевірку на антиплагіат за системою UNICHECK. Існують канали, зокрема Telegram бот, до яких можна подавати інформацію про порушення чи конфліктні ситуації анонімно. На ОП порушень не зафіксовано.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ вважає, що за критерієм 5 ОП відсутні слабкі сторони та недоліки.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Сильні сторони ОП 035 «Філологія», повна узгодженість за підкритеріями 5.1, 5.2, 5.3 новаторський контекст та інноваційний характер змісту підкритерію 5.4, загалом представляють новаторську політику ЗВО, орієнтовану на удосконалення; освітня програма та освітня діяльність за цією програмою відповідають Критерію 5 та є взірцевими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО забезпечує досягнення визначених відповідною ОП цілей та програмних результатів навчання, керуючись кадровою політикою, сформульованою в Положенні про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НаУКМА (<https://cutt.ly/elnGsuO>). Гарантом ОП є д.філол.н., проф. кафедри загального та слов'янського мовознавства Лучик Алла Анатоліївна, фахівець із великим стажем (36 років) і досвідом роботи, член спеціалізованих Вчених рад із захисту кандидатських дисертацій у ХНПУ ім. Г. С. Сковороди та в НАУ. Очолює кафедру загального та слов'янського мовознавства канд. н. із соціальних комунікацій, доц. С.Куранова. Відповідно до Таблиці 2 Відомостей про самооцінювання (зведена інформація про викладачів), освітню програму забезпечують 17 викладачів, із них 5 докторів наук, 10 кандидатів наук, 2 викладачі без наукового ступеня (О.Антонова, Г.Швидка); викладачі перебувають на посадах професора (3 особи), доцента (9 осіб), старшого викладача (5 осіб); за ОП працюють 14 жінок і 3 чоловіки. Стаж роботи за фахом викладачів з основним місцем роботи – від 1 (М.Зарінова) до 46 років (Г.Швидка). 15 викладачів працюють за основним місцем роботи, 2 – за сумісництвом. Експертна група встановила, що академічна та/або професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників цілком відповідає колу навчальних дисциплін, які вони викладають. Викладачі мають відповідну освіту, учені ступені та звання, працюють над науковими темами і проблемами, які відповідають завданням і цілям ОП. Майже всі викладачі мають підручники, посібники, монографії та словники (одноосібні чи колективні), за якими здійснюють викладання курсів на ОП (проф. А.Лучик, доц. С.Куранова, доц. С.Вербич та інші). Перелік цих видань представлено у Відомостях про самооцінювання, їхня тематика цілком відповідає навчальним дисциплінам ОП. Відповідно, тематика наукових статей, виступів на конференціях цілком корелюють із навчальними дисциплінами ОП. Наприклад, проф.

Н.Ясакова, яка викладає курс «Лексико-семантична система української мови», має понад 60 наукових праць з української мови, зокрема з проблем лексичної і граматичної семантики, стилістики та лексикографії; проф. А.Лучик («Зіставне мовознавство») має наукові публікації з порівняння різних мовних рівнів української та російської, української та польської, української та не-слов'янських мов; доц. С.Вербич («Порівняльна граматики слов'янських мов») має 225 публікацій з ономастики, етимології та мовної практики; доц.Я.Федорів («Англійська мова»), окрім низки статей, є автором з посібників (у співавторстві) з англійської мови тощо. Водночас, ЕГ зауважила, що один із викладачів (проф. Ф. Туранли), який викладає курс «Основи етнолінгвістики» – історик, а не філолог, однак він має статтю в галузі лінгвістики у мовознавчому журналі на тему «Становлення літописних традицій і розвиток класичної турецької мови». ЕГ рекомендує кафедрі запропонувати можливість проф. Ф. Туранли підвищувати фахову кваліфікацію в галузі лінгвістики.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НаУКМА регламентується відповідним Положенням (<https://cutt.ly/elngsuO>), відповідно до якого Президент НаУКМА створює конкурсну комісію у складі голови, секретаря та членів комісії. Процедури конкурсного добору прозорі. Кожен претендент обов'язково проходить усі етапи конкурсного добору. Так, випусниця цієї ОП, а зараз уже старший викладач кафедри загального та слов'янського мовознавства К.Близнюк розповіла про свій досвід: ще під час навчання вона висловила бажання працювати на кафедрі. Кафедра не лише організувала для неї відвідування відкритих занять інших викладачів, щоб могла переймати досвід, а й наполягала на цьому; необхідно було написати свої спостереження. Окрім того, була змога пройти сертифікатну програму «Педагогіка вищої школи», прослухати курси педагогіки, психології, пройти практику. А вже далі була офіційна процедура з дотриманням усіх вимог. Отже, ЕГ переконалася, що кафедра зацікавлена в доборі викладацького персоналу високого фахового рівня і всіляко сприяє підготовці майбутніх фахівців, водночас не порушуючи необхідних процедур.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Фокус-група стейкхолдерів була представлена відомими в Україні та за її межами людьми. ЕГ встановила, що випускники ОП здебільшого влаштовуються на роботу за фахом. Роботодавцем може виступати й НаУКМА (так, ст.викл. К.Близнюк – випусниця ОП). Гарант ОП проф. А.Лучик повідомила, що випускники ОП працюють на кафедрах факультету гуманітарних наук, а також у трьох лінгвістичних інститутах НАН України: Інституті української мови, Інституті мовознавства ім.О.О.Потебні, Українському мовно-інформаційному фонді – в усіх цих структурах є аспіранти, випускники ОП. Ця співпраця взаємна: викладачі та здобувачі мають змогу проходити стажування в Українському мовно-інформаційному фонді (зокрема, навчитися пристосовувати цифрові технології до сучасних лінгвістичних досліджень). Р.Семків, директор видавництва «Смолоскип», зазначив, що здебільшого його видавництво має справу з випускниками літературознавчої програми, але він так само добре знає й випускників мовознавчої ОП і неодноразово рекомендував їх на роботу до інших видавництв (напр., К.Близнюк), знаючи їхній високий фаховий рівень. Дуже багато коректорів закінчували мовознавчу програму. У центрі літературної освіти Д.Стретовича є навчальний блок, що стосується стилістики і навчання молодих авторів основам письма, там залучають якраз випускників лінгвістичної програми, зокрема К.Близнюк. М.Артеменко (Мала академія наук) розповіла, що раніше вона була завідувачкою редакції Всеукраїнського підліткового журналу «Однокласник», тоді редакцію очолював один із викладачів кафедри С.Іванюк. Левова частка робіт придала на студентів НаУКМА, і мовознавчої, і літературознавчої кафедр. М.Надутенко (УМІФ), керівник загальноукраїнського центру словникарства. Співпраця з кафедрою загального і слов'янського мовознавства відбувається з часу її заснування, укладено договір про співпрацю, постійно відбуваються спільні лекції. Студенти дуже активні, проходять в УМІФ навчальну практику. Нещодавно УМІФ започаткував кілька всеукраїнських проєктів, це все є на сайті, серед них проєкт «Відеословники України». Студенти добре підготовлені, мають добру міжнародну обізнаність. Роботодавці долучалися до оновлення ОП, зокрема запропонували нову програму «Цифрові технології у лінгвістичних дослідженнях», яку планують викладати в магістрів наступного року. М.Надутенко теж є колишньою аспіранткою кафедри. Двоє студентів зараз працюють в УМІФ.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та експертів галузі можна вважати звичною практикою. Регулярною є співпраця з Українським мовно-інформаційним фондом (УМІФ), що підтвердила на зустрічі ЕГ з представниками роботодавців його співробітниця, к.філол.н. М.Надутенко, керівник Загальноукраїнського центру словникарства. Співпраця з кафедрою загального і слов'янського мовознавства відбувається з часу її заснування, укладено договір про співпрацю, постійно відбуваються спільні лекції. Серед запрошених – директор фонду акад.В.Широков та сама М.Надутенко, найчастіше вони відвідують курс «Методологія наукових досліджень», куди їх найчастіше запрошують. Студенти дуже активні, проходять в УМІФ навчальну практику. За сумісництвом на кафедрі загального і слов'янського мовознавства працює д.філол.н., ст.наук.співроб. відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАНУ С.Вербич. Його курс «Порівняльна граматики слов'янських мов»

магістранти назвали одним із найцікавіших, що виявилось й у виборі тем магістерських робіт. Окремі курси викладали й закордонні вчені, зокрема проф.М.Мозер.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У НаУКМА розроблено «Концепцію професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА» (<https://cutt.ly/sldqFgB>); власна система підвищення кваліфікації запроваджена в НаУКМА з 2017 р. (Концепція внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання, наказ № 107 від 05.03.2018 р.; <https://cutt.ly/RldqvRw>); чинне Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників НаУКМА (наказ № 532 від 30.12.2020 р.; <https://cutt.ly/ols5us5>). Щорічно проводиться аналіз кадрового забезпечення кафедр. Впродовж 2018 - 2020 р.р. підвищували кваліфікацію та проходили стажування ст. викл. К. Близнюк, проф. А. Лучик, доц. Н. Тома, проф. Ф. Туранли, про що свідчать відповідні сертифікати). Інформація щодо підвищення кваліфікації викладачів кафедри загального і слов'янського мовознавства доступна на сторінці кафедри загального і слов'янського мовознавства (<https://cutt.ly/TIYN8Xr>). Під час стажування відбуваються дискусії, представлення власного досвіду – як саме застосовуються на практиці та у викладанні інтерактивні методи. Можна почути, як це застосовується у вищих навчальних закладах України загалом. При НаУКМА є власні курси, для викладачів вони доступні, і регулярно здійснюється підвищення кваліфікації. Крім того, є програма академічної мобільності, є можливість спілкуватися та обмінюватися досвідом із іноземними колегами. Зокрема, Л.Непоп-Айдачич брала участь у конкурсі і отримувала 4 рази стипендії підтримки науки у Польщі, і проходила стажування (довгострокове, піврічне, по 3 місяці). Результати обміну досвідом виливаються в конкретні наукові праці. Зокрема, 2019 року вийшов друком том Словника народних стереотипів і символів за редакцією Єжи Бартмінського, він був визнаний найкращою колективною роботою і отримав премію польської Академії наук.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У НаУКМА діє Положення про критерії, правила і процедури оцінювання навчально-методичної, наукової та організаційно-адміністративної діяльності науково-педагогічних (педагогічних) працівників НаУКМА (<https://cutt.ly/RldqZal>), у якому чітко прописано критерії рейтингування викладачів. Результати рейтингування можуть бути використані під час прийняття рішень стосовно подання до нагородження, морального та матеріального заохочення, при розгляді питань щодо оплати закордонних відряджень тощо. У Положенні про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА зазначено, що щороку відбувається конкурс «Викладач року», метою якого є підтримка творчої діяльності професорсько-викладацького складу, стимулювання зростання його викладацької майстерності, публічне визнання викладачів, які мають високі досягнення в науковій та освітній діяльності. Кандидатури для участі в конкурсі визначають студенти й кафедри (<https://cutt.ly/sldqOKp>). Головний бухгалтер Ю.Зорін під час зустрічі ЕГ з допоміжним персоналом підтвердив, що запроваджено премії за публікації в наукометричних виданнях, ці премії виплачуються за рахунок накладних витрат (за рахунок грантових коштів). Існує Положення про преміювання. Розмір премії залежить від обсягу проведеної роботи (від 3500-4000 гривень і вище). Цей фонд становить близько 130 000 гривень на рік. НаУКМА зацікавлена в тому, щоб стимулювати розвиток викладачів. Є надбавки за участь у вступній кампанії, можуть бути додаткові премії, є надбавка «За високі досягнення у праці» за поданням відповідних структурних підрозділів. НаУКМА може фінансувати відрядження, на це передбачено близько 15 000 гривень на рік на кожен кафедру. Гарантка ОП проф. А.Лучик розповіла, що кафедра співпрацює з фондом «Відродження», який дає внутрішні гранти НаУКМА, зокрема профінансував видання 2-томного українсько-польського та польсько-українського словника, який уклали А.Лучик та О.Антонова. Доц. Н.Ясакова на питання ЕГ про систему заохочень відповіла, що існує кілька аспектів. По-перше, те, як викладачів оцінюють студенти. Друга система заохочень пов'язана з науковою діяльністю. І третя – відзначення найкращих викладачів. Також є можливість отримати премії, якщо стаття вийде друком у Scopus, Web of Science. Розмір премії залежить від квартилю. У лінгвістів не буде таких високих, як у природничих наук. Також залежить від кількості авторів. Зарховування премій здійснюється автоматично. Кілька років уже публікують списки тих, хто отримують премії. Завкафедри С.Куранова розповіла, що студенти щосеместру можуть долучитися до опитувань і оцінити якість викладання. За результатами опитувань кафедра робить висновки про те, чи потрібно щось змінити, покращити чи запросити іншого викладача. Студенти самі мотивують, спонукають до переосмислення діяльності викладачів. Магістрантка В.Коропецька підтвердила, що викладачі заохочують студентів до оцінювання їхньої діяльності, завдяки цьому удосконалюють свої курси.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Освітній процес на ОП забезпечує потужний професорсько-викладацький склад. Добір кадрів здійснюється на основі конкурсу з дотриманням усіх необхідних вимог і процедур. Кафедри зацікавлені у виховуванні власних кадрів з-посеред студентів для подальшої викладацької діяльності. Освітній процес відбувається за тісного взаємозв'язку між кафедрами та роботодавцями, часто випускники ОП і самі стають роботодавцями. Стейкхолдери активно

залучені до різних програм, курсів, беруть участь у викладанні. Викладачі постійно підвищують свою кваліфікацію. Розвиток викладацької майстерності всіляко заохочується, мотивується і стимулюється як внутрішніми ресурсами НаУКМА, так і зовнішніми фондами, грантами тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Один із викладачів (проф. Ф. Туранли), який викладає курс «Основи етнолінгвістики» – історик, а не філолог. ЕГ рекомендує кафедрі запропонувати можливість проф. Ф. Туранли підвищувати фахову кваліфікацію в галузі лінгвістики.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на сильні та слабкі сторони, ОП за критерієм 6 відповідає рівню В, зауваження не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічні та фінансові ресурси ЗВО достатні для ефективного функціонування ОП. Надані ЕГ відеозаписи засвідчують, що на факультеті гуманітарних наук достатня кількість комп'ютерних аудиторій та аудиторій, обладнаних аудіо-візуальним забезпеченням, є лінгафонний кабінет. НПП відзначили, що в університеті забезпечено повноцінний безкоштовний доступ до інтернету. НаУКМА має потужну мережу бібліотечних фондів (www.library.ukma.edu.ua). Велика кількість видань мають електронні версії, працює інституційний репозитарій наукових матеріалів eKMAIR, впроваджена автоматизована бібліотечно-інформаційна система ALEPH. На зустрічі із головним бухгалтером та заступником директора наукової бібліотеки було відзначено постійну системну роботу щодо наповнення фондів актуальною літературою та забезпечення безоплатного доступу до міжнародних баз даних (EBSCO, ProQuest Dissertations, Springer, ARDI, Scopus та WoS). Бібліотека здійснює передплату фахових періодичних видань, серед яких журнали «Мовознавство», «Українська мова». Також в освітньому процесі за ОП використовується платформа дистанційного навчання «DistEdu». Здобувачі підтвердили достатність та доступність ресурсного та навчально-методичного забезпечення. Під час експертизи підтверджено, що освітній процес забезпечено силабусами навчальних дисциплін. В університеті також функціонує відповідна соціальна інфраструктура, яку коректно описано у відомостях про самооцінювання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Матеріально-технічні та фінансові ресурси ЗВО достатні для ефективного функціонування ОП. Надані ЕГ відеозаписи засвідчують, що на факультеті гуманітарних наук достатня кількість комп'ютерних аудиторій та аудиторій, обладнаних аудіо-візуальним забезпеченням, є лінгафонний кабінет. НПП відзначили, що в університеті забезпечено повноцінний безкоштовний доступ до інтернету. НаУКМА має потужну мережу бібліотечних фондів (www.library.ukma.edu.ua). Велика кількість видань мають електронні версії, працює інституційний репозитарій наукових матеріалів eKMAIR, впроваджена автоматизована бібліотечно-інформаційна система ALEPH. На зустрічі із головним бухгалтером та заступником директора наукової бібліотеки було відзначено постійну системну роботу щодо наповнення фондів актуальною літературою та забезпечення безоплатного доступу до міжнародних баз даних (EBSCO, ProQuest Dissertations, Springer, ARDI, Scopus та WoS). Бібліотека здійснює передплату фахових періодичних видань, серед яких журнали «Мовознавство», «Українська мова». Також в освітньому процесі за ОП використовується платформа дистанційного навчання «DistEdu». Здобувачі підтвердили достатність та доступність ресурсного та навчально-методичного забезпечення. Під час експертизи підтверджено, що освітній процес забезпечено силабусами навчальних дисциплін. В університеті також функціонує відповідна соціальна інфраструктура, яку коректно описано у відомостях про самооцінювання.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час перегляду ознайомчого відео були продемонстровані приміщення та територія ЗВО. Зустрічі з фокус-групами підтвердили, що в НаУКМА створено безпечне середовище для всіх учасників освітнього процесу. У ЗВО функціонує Центр соціально-психологічної адаптації (<https://cutt.ly/1fNjPiC>), Відділ міжнародного співробітництва (<https://dfc.ukma.edu.ua/>), Центр кар'єри та працевлаштування студентів і випускників (<https://cutt.ly/qlzDjgG>), Культурно-мистецький центр (<https://cutt.ly/tlzS6iY>), послугами яких за потребою можуть користуватися здобувачі. В університеті діють спортивні секції, регулярно організуються різноманітні культурно-масові та інформаційно-комунікаційні заходи (це підтверджує інформація, яка міститься на офіційній сторінці ЗВО у Facebook – <https://www.facebook.com/naukma/>). Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ отримала інформацію про стан надання послуг гуртожитками університету. Одна зі здобувачок, яка проживала у гуртожитку на вулиці Джона Маккейна відзначила його зручне розташування, разом з тим зазначила про наявні проблеми з ремонтом, періодичною відсутністю гарячої води. Безперечним плюсом є передбачена для здобувачів офіційна можливість проживати на канікулах та під час свят. Варто зазначити, що цей гуртожиток дістався Академії під час перерозподілу і зараз активно ремонтується. Степурко О. зараз проживає в гуртожитку, який знаходиться у Ворзелі. Здобувачка відзначила хороші умови проживання. У зазначеному гуртожитку живуть тільки магістранти, усі кімнати є двомісними. У цілому зустрічі зі здобувачами вищої освіти засвідчили їх задоволеність освітнім середовищем.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ підтверджує достовірність інформації, поданої у відомостях про самооцінювання. Індивідуальна взаємодія викладачів та здобувачів здійснюється через безпосереднє спілкування, а також за допомогою соціальних мереж та електронної пошти. Інформування студентів щодо освітніх та позаосвітніх питань відбувається на сайті ЗВО та факультету в категорії «Календар подій». Велику підтримку для здобувачів ОП надають органи студентського самоврядування, зокрема Студентська колегія. В університеті діє платформа Спільнокошт. Так, під час пандемії всі здобувачі, які мають підтверджений Covid-2019 отримують допомогу у розмірі 1500 тисячі гривень. В НаУКМА функціонує Центру кар'єри та працевлаштування студентів та випускників (<https://jcc.ukma.edu.ua>), який надає інформацію здобувачам і випускникам університету про вакантні місця роботи, організовує та проводить заходи, пов'язані зі сприянням працевлаштуванню (круглі столи, ярмарки вакансій тощо). Під час спілкування зі здобувачами було підтверджено, що вони в повній мірі поінформовані про канали комунікації з адміністрацією ЗВО чи представниками студентського самоврядування у разі виникненні конфліктних ситуацій. Також, на сайті університету описано внутрішні процедури розгляду скарг/звернень (<https://cutt.ly/DljZkYS>). Окремо подано вичерпну інформацію щодо протидії дискримінації і сексуальним домаганням (<https://cutt.ly/JljZDHL>). Соціальна підтримка здобувачів здійснюється через призначення академічних стипендій, забезпечення проживанням в гуртожитку, надання допомоги зі спеціальних фондів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО діє «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення», відповідно до якого призначено відповідальну особу за забезпечення супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (Наказ НаУКМА №490 від 16.12.2016 року). Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалася в наявності пандуса. Представники ЗВО зазначили, що для груп, в яких навчаються особи з особливими освітніми потребами освітній процес зосереджено на першому поверсі навчального корпусу (аудиторний фонд дозволяє задовольнити такі потреби). Відповідно до Порядку виплати соціальних стипендій студентам вищих навчальних закладів, що регламентується Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1045 діти з інвалідністю та особи з інвалідністю I-III групи отримують соціальні стипендії. Здобувачі з інвалідністю також можуть отримати матеріальну допомогу відповідно до «Порядку використання коштів, передбачених для надання матеріальної допомоги та заохочення студентам і аспірантам Національного університету «Києво-Могилянська академія», затвердженого Наказом №36 від 30.01.2017 р. (<https://cutt.ly/DlzcGA>). Здобувачів з особливими освітніми потребами на ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Право осіб, які навчаються в НаУКМА, на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства передбачено Статутом ЗВО (<https://cutt.ly/kl5Uan>). В Університеті діє Комітет протидії дискримінації і

сексуальним домаганням в НаУКМА, до складу якого входить представник студентського самоврядування. Положення про засади запобігання і протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу та іншим проявам неетичної поведінки розміщене на сайті ЗВО у розділі «Захист прав студентів» (<https://cutt.ly/alzjcBA>). Для запобігання корупції в університеті створено Міждисциплінарний науково-освітній центр протидії корупції в Україні, який у своїй роботі керується відповідним Положенням (<https://cutt.ly/rlzkrXv>). Питання, пов'язані з порушенням принципів академічної доброчесності розглядає Комітет з етики наукових досліджень. У ЗВО діє Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в НаУКМА (<https://cutt.ly/cfNjhhm>). Усі документи, які визначають політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у ЗВО, розміщено у вільному доступі на сайті. У відповідних розділах доступно описано процедури звернень до адміністрації ЗВО чи відповідних Комітетів. Скарги щодо якості освітніх послуг можуть також бути висловлені в рамках регулярних онлайн-опитувань здобувачів щодо якості навчальних курсів, що проводиться Центром забезпечення якості освіти. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням з'ясовано, що вони поінформовані про те, як мають діяти в разі виникнення конфліктної ситуації.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЕГ констатує створення належної матеріально-технічної бази в ЗВО, надання безкоштовного доступу до інформаційних джерел, забезпечення рівних можливостей отримання освіти всім здобувачам, запобігання конфліктних ситуацій та створення сприятливого психологічного клімату.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недостатні умови для потреб маломобільних груп населення. Радимо посилити роботу над адаптацією інфраструктури та освітнього середовища ЗВО для осіб з особливими освітніми потребами.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси Національного університету «Києво-Могилянська академія» загалом відповідають сучасним вимогам, здобувачі в цілому задоволені організаційним, освітнім, науково-дослідницьким рівнем та консультативною і соціальною підтримкою, що надається з боку НПП та ЗВО. Зазначені окремі недоліки (недостатні умови для потреб маломобільних груп населення) наразі не заважають повноцінному функціонуванню ОП та можуть бути усунені в робочому порядку.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

На сторінці Центру забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/LlzXgIr>) оприлюднено Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/sldqOKp>) та Концепцію внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання (<https://cutt.ly/RldqvRw>). Політики та процедури ЗВО щодо розроблення освітніх програм окреслені у Методичних рекомендаціях з розроблення освітніх програм (<https://bit.ly/3kDFy5J>). Частково процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм описані в Положенні про організацію навчального процесу в НаУКМА (<https://bit.ly/3kVj044>). Відповідно до зазначених документів розгляд питань пов'язаних з переглядом (оновленням, вдосконаленням, створенням нових) навчальних курсів та освітніх програм має відбуватися щонайменше один раз на рік. У Положеннях також відзначено особливу роль здобувачів, випускників та роботодавців у процесі формування та реалізації політики забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. На ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» дотримуються визначені ЗВО процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду ОП. Так, на сьогодні ОП у редакції 2016 р. та 2020 р. За цей час ОП постійно удосконалювалась, зокрема у переліку обов'язкових та вибіркового компонент та їх логічної послідовності. Редакція 2020 р. узгоджена зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія другого (магістерського) рівня (Наказ МОН України № 871 від 20.06.2019р.). До перегляду ОП було залучено здобувачів, випускників попередніх років та представників роботодавців.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу перегляду ОП через регулярні опитування, які проводить Центр забезпечення якості освіти НаУКМА. Після ознайомлення зі змістом такої анкети ЕГ вважає необхідним відзначити той факт, що опитування стосується моніторингу якості викладання і якості навчальних курсів, а не якості ОП та освітнього процесу за нею в цілому. Результати такого опитування не є публічними. Здобувачі також були долучені до публічного обговорення проекту змін ОП, яке відбулося 18.12.20 р. на відкритому засіданні кафедри загального і слов'янського мовознавства. Відповідно до ЗУ «Про вищу освіту» студентське самоврядування представлене у вчених радах НаУКМА. Під час зустрічі здобувачі вищої освіти також наголосили, що мають можливість надавати пропозиції до змісту та організації навчання через безпосереднє спілкування під час освітнього процесу із академічним та адміністративним персоналом

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У процесі проведення акредитації ЕГ встановлено, що роботодавці залучені до освітнього процесу та періодичного перегляду ОП. Інтереси та позиції потенційних роботодавців щодо якості частково виявляються через рецензування ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика». Серед стейкхолдерів-рецензентів: К. Голобородько, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди; О. Тищенко, завідувач кафедри іноземних мов та перекладознавства Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; В. Широков, директор Українського мовно-інформаційного фонду НАН України; Ю. Суховець, головний редактор Видавничого дому «Києво-Могилянська академія». Всі рецензії є схвальними, зауваження і пропозиції у них не зазначалися. Разом з тим, представники роботодавців, які були на зустрічі з ЕГ, підтвердили, що долучалися до вдосконалення ОП, зокрема через участь у розширеному засіданні кафедри загального і слов'янського мовознавства. На зустрічі з ЕГ представники роботодавців (Ю. Суховець) зазначили, що залюбки беруть випускників ОП на роботу, оскільки впевнені у їх знаннях та компетентностях. М. Надутенко відзначила, що фахівців Українського мовно-інформаційного фонду часто долучають до проведення спільних лекцій, зокрема з дисципліни «Методологія наукових досліджень». Між фондом та кафедрою підписано договір про співпрацю, започатковано спільні проекти зі здобувачами ОП, серед яких «Відеословники України».

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ЗВО діє «Асоціація випускників Києво-Могилянської академії» (<https://kmaalumni.org.ua/>), а також є окремий напрям «Комунікації з випускниками НаУКМА» (<https://alumni.ukma.edu.ua/>). Також функціонує Відділ стратегічного розвитку (<https://cutt.ly/olx35TT>), одним із напрямів роботи якого є налагодження контактів із випускниками НаУКМА. Великою перевагою є те, що випускники попередніх років вже стали роботодавцями. Частина випускників ОП продовжує навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти. Останнє обговорення ОП з випускниками відбулося 18.12.2020 р. на засіданні кафедри загального і слов'янського мовознавства. В ЗВО існує практика збирання інформації про випускників університету, зокрема і їхнього працевлаштування (<https://cutt.ly/Dlx4VMY>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Політику університету щодо забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти регулює Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/sldqOKp>), затверджене та введене в дію 2018 року. У ЗВО створений відповідний підрозділ – Центр забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/LlzXgIr>), який здійснює постійний контроль за якістю освітнього процесу. Щорічно з метою удосконалення підготовки фахівців відбувалися певні зміни НП. Так, до навчального плану додано дисципліни «Комп'ютерна лінгвістика», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Друга іноземна мова (іспанська)». Також збільшено кількість годин з дисциплін мовної підготовки. З переліку вибіркового професійно орієнтованих дисциплін було вилучено ті курси, які впродовж декількох років не обиралися здобувачами.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої

програми.

ОП акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Засади системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти визначено в Статуті НаУКМА (<https://cutt.ly/8fiTkKtY>), Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/pls72NR>), Положенні про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://cutt.ly/sldqOKp>) та Положенні про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА (<https://cutt.ly/bfiTmKx>). У документах розроблено спільні для всієї академічної спільноти концептуальні засади розуміння якості освіти в університеті, визначено базові поняття, що стосуються цієї сфери нормативного регулювання, та прописано концепцію розвитку університету в контексті культури якості освіти. Крім того, у ЗВО функціонує Центр забезпечення якості освіти, серед основних завдань якого покращення освітніх програм та бізнес-процесів у НаУКМА, забезпечення принципів академічної доброчесності та проведення онлайн-опитування студентів, випускників, працевлагодів та викладачів. Зустрічі ЕГ з фокус-групами засвідчили, що до процесу внутрішнього забезпечення якості ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» залучено усіх учасників освітнього процесу, у т.ч. здобувачів та роботодавців.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО активно співпрацює з роботодавцями та випускниками, залучає їх до провадження освітньої діяльності та удосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Опитування здобувачів, яке проводить Центр забезпечення якості освіти НаУКМА стосується якості викладання і якості навчальних курсів і не містить питань, які б стосувалися якості ОП та освітнього процесу за нею в цілому. Доступ до результатів опитування має обмежена кількість представників адміністративного персоналу ЗВО, у результаті чого здобувачі не можуть прослідкувати, які з їхніх зауважень та побажань враховано. Рекомендуємо розширити анкету для здобувачів, щоб вона стосувалася оцінки освітнього процесу в цілому, а також регулярно ознайомлювати здобувачів з результатами таких опитувань.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та діяльність за нею загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки щодо удосконалення системи опитування здобувачів не є суттєвими і можуть бути усунені у процесі провадження освітньої діяльності за ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика».

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу академії чіткі та зрозумілі, регулюються низкою внутрішніх документів закладу: Статутом НаУКМА (<https://cutt.ly/kls5Uan>), Стратегією розвитку НаУКМА на 2015-2025 р.р. (<https://cutt.ly/uls5L6p>), Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА (<https://cutt.ly/pls72NR>), Концепцією забезпечення якості освіти в НаУКМА (<https://cutt.ly/Tls61gl>), Концепцією внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання (<https://cutt.ly/RldqvRw>), Положенням про академічну доброчесність здобувачів

освіти у НаУКМА (<https://cutt.ly/bldqWZH>). Ці та інші нормативні документи, які регламентують освітній процес ЗВО, є відкритими та доступні цільовій аудиторії на офіційному веб-сайті для перегляду та завантаження (<https://cutt.ly/mlcuZGE>). Представники різних фокус-груп відзначили чіткість та прозорість своїх прав та обов'язків під час реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Проект ОП «Теорія, історія української мови та компаративістика» розміщений на офіційному веб-сайті НаУКМА: <https://cutt.ly/ElcizqR>. Зазначено електронну адресу для зауважень та пропозицій, а також кінцеву дату обговорення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті ЗВО оприлюднено таку інформацію: Повний опис ОП 2016 р. (<https://cutt.ly/SlbpDxx>), редакція 2020 р. (<https://cutt.ly/8lbp5On>). Анотації ОК, у тому числі вибіркових (<https://cutt.ly/SlbpDxx>). Силабуси навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/qlcfk4h>). Відомості про самооцінювання ОП (<https://cutt.ly/UlcaCgf>). Інформація про викладачів, їх публікаційну та професійну активність (<https://cutt.ly/ulcfRLy>). Обсяг оприлюдненої інформації щодо ОП, висвітлений на сайті ЗВО, є достатнім для інформування потенційних вступників щодо змісту ОП та результатів навчання, а роботодавців – для усвідомлення цілей та змісту підготовки здобувачів освіти за ОП. Разом з тим, ЕГ констатує ускладнену навігацію сайтом.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Усю потрібну інформацію розміщено на сайті університету у вільному доступі. Інформація представлена в достатньому обсязі для здобувачів вищої освіти, потенційних абітурієнтів та роботодавців.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

У розділі «Громадське обговорення проєктів освітніх програм» розміщено проєкт ОП, зазначено електронну адресу для зауважень та пропозицій та кінцеву дату обговорення. Разом з тим ЕГ рекомендує оприлюднювати для громадського обговорення також таблицю отриманих пропозицій від стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Сильні сторони за цим критерієм, зокрема наявність та доступність інформації у всьому її спектрі, та запропоновані рекомендації щодо його поліпшення дозволяють констатувати, що ОП загалом відповідає критерію 9 за рівнем В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Наявність технічних труднощів та помилок у звіті про самооцінювання негативно впливає на сприйняття експертами ОП, тому рекомендуємо Центру забезпечення якості освіти НаУКМА забезпечувати більший контроль щодо перевірки звітів про СО освітніх програм перед їх оприлюдненням, покращити взаємодію між різними підрозділами ЗВО.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Програма візиту НаУКМА(мова).pdf</i>	fZWzdvEYwkzVBTzSJiRygjkyBFNzmYbOwzgQUTFK Ir4=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Іванова Ірина Борисівна

Члени експертної групи

Суховій Оксана Олександрівна

Попович Анжеліка Станіславівна

Москальчук Ганна Олексіївна